

اوپنات گومر میسور عمری

هفته لقی سیاسی ، ادبی ، علمی غزته در

جلد : ۳

سنه : ۲۰ ربیع الآخر ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۲ شباط ۱۹۱۸ نومرو ۲۲ — ۵۳

اجمال افکار

فاضل محترم علی امیری افندینک عرفان ملیسز حقنده اوتهدنبری صرف ایتکده اولدقلری کنجینه همت بتون محافل فکری آمزجه معلوم اولدیخندن بو بایده سوز سویلکی زائد کورورز . مشارالیهک بر عشق حقیقی ایله نوادر ملیه ومفاخر فکریه مزدن بوکره ساحه تبعااته وضع ایتدیرمکه موفق اولدقلری بر اثر کزیندن ، « کتاب دده قورقود » دن بحث ایتک ، شو حرب عالم شمولده بیله علم و عرفان ایچون وطن عثمانیده شایان افتخار بر فعالیت موجود اولدیغنی یار واغیار نظرنده اثبات دیمک اوله . جغندن ، برقاج سطرله اثر حقنده بعض مطالعات سردینی وظیفه دن عد ایدرز .

« قورقود دده » صدر اسلامک ترک رجال مشهوره سننددر . ترک ملیته عائد مشارالیه طرفندن غایت سلیس ونزیه بر لسان ایله یازلمش بعض حکایاتی حاوی اولان بر اثرک برلین کتبخانه ایمپراطور . ریسنده بولندیغنی وقتیه علی امیری افندی استاد من طرفندن معارف ناظر سابق شکری بک افندی یه خبر ویرلمسی اوزرینه در حال برلینه مراجعت اولمش و صورتی فطوغراف ایله استنساخ ایدیلهرک بورایه جلب اولمش ، بوکرده معارف نظارت جلیله سنجه کتاب شکلنده باصدیرلمشدر .

اثری تدقیق ایتدک ، حقیقت حالده ملیته مربوط اولان هر فرد ، بونزیه کتابک سلاستیه افتخار ایدیه بیلیر . لسانمک ساده لکنی انکار وترجحه ده افکارک آچیقجه افاده سی عدی الامکان اولدیغنی ادعا ایدنلره قارشو بو نفیس اثرک برقاج صحیفه سی مسکت بر جوابدر . طبقات منوره منر ایچون برخزینه اولان بو اثرک کوشه نیانندن قورتارلمسی خصوصنده مکرم استاد منر علی امیری افندینک واقع اولان همترین نه قدر متشکر ایهک ، بو بایده فدا کارقلر اختیار بیوران معارف نظارت نه ده اودرجه منتدارزم .

« مرج » حوضه سنه واستانبوله کیدیلیر . بونک ایچوندركه رومالیر « راسوه » دن کوستنجه یه قدر بر دیوار وبر خندك ایله « دوبریجه » یی سد ایتیشلردی . بو دیوارك انقازی حالا مریدر ترکلرایسه « ابرائیل » و « اسماعیل » موقعلرنی تحکیم ایتک صورتیله هم نهرک صول ساحلنه حاکم اولدیلر ، همده « دوبریجه » یی کندیلرینه مفتوح ایتدیلر . طونه نك صاغ ساحلنی ، روسلر ۱۸۱۰ ، ۱۸۲۹ ، ۱۸۵۴ ده « دوبریجه » یه استیلا سایه سنده طوته بیلدیلر . قریم محاربه سنده اورایه داخل اولان بر فرانسه قول اردوسی قولرایه طوتیله رق بی مختانه بر صورتده رجعته مجبور اولدی .

[مابعدی وار]

محول نوری

تاریخ زراعت عثمانیه ترقیقاشرده :

مشهور اسکی چیچک مراقیلرندن

فنی محمد چلی

تاریخ زراعت عثمانیه نك چیچکچیلکه تعلق ایدن فصول ومباحثنه دائر بوندن اول كرك ادبیات عمومیه مجموعه سنده كرك اقدامده نشر ایدیلن بعض مقالاتده ، اجدادمنك بیوك برمراق واهتمامه باغچهلرنده یتیشدیردکری چیچکچیره قارشى شایان دقت برذوق أدبی ایله شعرلر ، منظومه لر سویلد - کلرنی بیان ایتیش وبونلرك باللائیکبه بعضیلرینده ذکر ایتیشدك . یوکی ذوقاً ظریف ، حساً رقیق ، تاریخاً شایان تذکار مشهور هوسکارلر آرمه سنده چیچکرك مختلف نوعلرینه قارشى منظومه لر انشادایدن برذات داها واردی که بوده « فنی محمد چلی » دی . « فنی چلی » ، « تحفة الاخوان » نامیله چیچکركدن باحث ، سراپا منظوم بر رساله یازمش بونی (ابراهیم خان زاده محمد) بکه تقدیم ایتشدی . چونکه عین زمانده محمد بك ده چیچکری پك سوهر ویتشدیرمك خصوصنده بیوك برمهارت ابراز ایدردی . « فنی چلی » ، محمد بك چیچکره اولان محتبنی :

بك افندی او فاضل دانا
آیلدی چون « شکوفه » یه رغبت
باغ طالمده بر خوردار اولسون
ایده اجدادنه خدا رحمت

قطعه سیله بیلدیرمش ودعا ایتشدی . مومی الیه فنی ، زماننده « فنی محمد دده » دیه شهرت بولمش بیوك بر ذاتدی . چونکه کندینی « جهانگیری حسین افندی » و « بروسه لی صالح دده » کی ذواتدن خلوتی ومولویلك اکتساب ایتیش وکوپرولو زاده فاضل احمد پاشایه بر قصیده تقدیم ایدمرك جزیه کاتبکی ومصاحب یادشاهی کی مأموریتلره نائل اولشدی . کندینی صاحب دیوان برشاعردی . فقط بونی « هزار غرادل » « احمد پاشا » نك اوغلی اولان « فنی بك » ایله قاریشدیرماملیدر . معلومدرکه مومی الیه ده شاعر ایدی . فقط (۱۲۲۳) ده وفات ایتشدی .

« فنی محمد دده » نك چيچكلى يتشديرمك ، اونلره كوزل اسملر ویرمك ، قطعهلر سويلك كوزل برهاتیدی . اونك پك سوديكي بر « مسله عالم » ی واردی ، فنی بونك ایچون :

كلدی دنیايه باغ جنتدن
نیجه میل ایتسون آکا آدم
حق بودر جمله سندن آعلادر
نامی دیندی « مسله عالم »

قطعه سنی ایراد ایتشدی . او، لطیف برصاری رنكه مالك اولان « تحفه میر » ی ده پك مدح ایتشدی . چونكه بو ، ابراهیم خان زاده محمد بك اثر ابداعی ایدی ، ایشته فنی محمدده بو نقطه یی صراحة ذکر ایله دیمشدی كه :

بوقدر عالمده مثل ومانندی
صاریلرده بولمز آكا نظیر
بك افندیده اولغین ظاهر
نامی اولدی بونك ده « تحفه میر »

وقتیله باغچه سنك جومرد ، مشفق طور اقلرنده يتشديردیكي كونا كون چيچكلىنه قارشى اینجه بر حس بسلان « فنی چلی » نك برده قیرمزی ، لعل رنكنده بر (لعل بدخشی) سی واردی . بونك ایچون دییوركه :

كلستان جهانده حق بودر كیم
اولوب اول جمله دن ممتاز ویمخشی
كوروب بورنكه كوهر شناسان
دیدیلر نامنه (لعل بدخشی)

« فنی چلی » ، كندی چيچكلىنك هر درلو عنعناتی، رنكلىنى اولانجه اینجه لكیله تدقیق ایدیور، حتی بعضیلرینی « علام سما — ألكم صاغمه » یه تشبیه ایدهرك « قوس قزح » دییوردی . آچیق صاری ، پنبه ، آچیق یشیله باقار پارلاق تیرشه رنكلىله حقیقه علام سمايه بکزه یی بو لطیف چيچك ایچون :

حق بودر بوشكوفه غرا
باقدوغنجه ویرر درونه فرح

دیدكدن صكره :

نیجه لون ایله اولغین ظاهر
نام نامیسی اولدی « قوس قزح »

دیمشدی . « فنی » نك بوندن بشقه برده كندی تعبیری وجهه « ساده رو » قیرمزی رنكلى بر (حسن حسن) ی واردی : بونك ایچونده شو قطعه یی سويلشدی :

ساده رو قیرمزیده بی مانند
باغ عالمده نادر وکیاب
رخ دلبر کبی اولوب رنکین
اولدی « حسن حسن » له شهرتیاب

ایشته او، پک سودیکی، زیاده سیله متحسین اولدیغی چیچکرینه بویله منظومه لر، قطعه لر سولیوردی. کندیس «لاله» دورندن چوق زمان اول کلمکه برابر بوچیچکی ده پک زیاده سومشدی. حتی «ملوکی ونادر» نامنده کی کزیده بر نوعی ایچون:

أمر شاهی الله شکوفه جیان
مثلی اولمادی بولغه قادر
اولدی بولاله «فنی» به مخصوص
دیندی نامی «ملوکی ونادر»

دیمش و بو کرانها نوعک «فنی» به یعنی کندیسنه مخصوص اولدیغی صراحة ذکر ایتشدی. برده مشاهر شکوفه پروران آره سنده کورولن «کریم چلی» نک اثر ابداعی اولان «تاجدار کریم» نامنده ورنک ولطافتجه حقیقه صفا بخش اولان بر لاله ایچون ده:

بویله بر لاله صفا بخشی
شاه دهرک باشنه طاقسونلر
کورمینلر شکوفه عدنی
«تاجدار کریم» باقسونلر

دیمشدی.

«فنی چلی» نک تعداد ایتدیکی چیچک اسملری آره سنده «بی مانند»، «سمن سیا»، «مسلم عالم»، «تحفه میر»، «مهر منیر»، «روی نکار»، «لعل بدخشی»، «سلطانی کلکون»، «فرخ بخش»، «قوس قزح»، «ملوکی ونادر»، «قص نکین»، «قبه لی»، «تاجدار»، «حسن حسن»، «کل یخار»، «سیاه و سفید»، «تاجدار کریم» کی اسمی واردی. بونلردن «بی مانند» ایله «سمن نسیا» ایلك دفعه اوله رق ابراهیم خان زاده محمدده کورولمشدی. حتی «فنی چلی»، بونک ایچون دیمشدی که:

اولا آنده اولدی روی نما
بو ایی لاله جهان آرا
برینک نامی اولدی «بی مانند»
برینه دیدیلر «سمن سیا»

تاریخ زراعتزده تورک چیچکچیلکینه شرف بخش ایده جک (فنی محمدچلی) کی دها بر چوق مشهور هوسکارلر واردرکه بوللرک ترجمه حالریله بولقلری چیچکلردن، اسملرندن، منظومه لرندن صره سی کلمجه بحث ایده جکز.

زراعت متخصصی

قزیل طوبراق، ۵ - کانون ثانی، ۳۳۴

هواد رندی